

Nr 2 2022

Exo

Om och kring Helsingborg

Tema: Råå

- Kurt Björklund: Inte bara världsomseglare
- Råå: Stadsdel med historia
- Råå: Fiske -och sjöfartsmuseum

Sara Månsson

- Chef med positiv energi

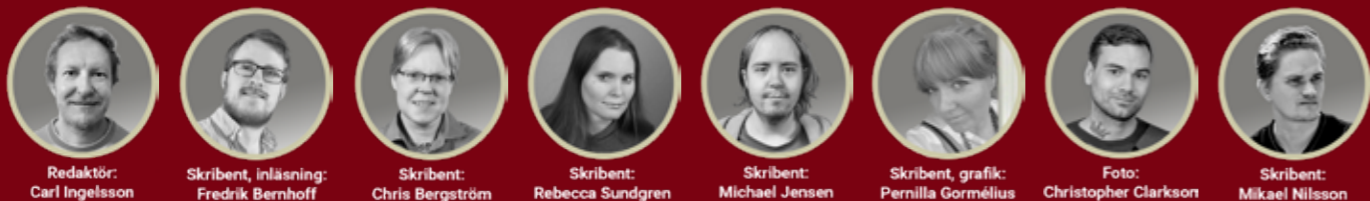

Bilder - Christopher Clarkson

Omslag - Christoffer Herrstedt

Alla idéer till artiklar kommer från deltagarna; vid frukostbordet, funderingar, samtal, någon har sett något program m m. Handledarna hjälper till med genomförandet av det redaktionella arbetet och som bollplank.

Redaktion:

När vi var och intervjuade Råå museum kom jag att tänka på eldsjälarna, ja, alla de som jobbar ideellt. Det är personer som gör något utan tanke på vinning, man vill istället bidra med något. Det kan vara att hjälpa utsatta, det kan vara som ledare för idrotts- eller ungdomsverksamheter eller som i detta fall en kulturhistorisk gärning som att ta hand om och bevara historien för framtida generationer. Alla dessa människor är oumbärliga för Sverige. Skulle dessa personer inte finnas, skulle Sverige vara ett mänskligt och kulturellt utarmat samhälle, egoistiskt och oempatiskt. Försök att sätta er in i hur samhället skulle se ut om allt bara handlade om att allt måste löna sig ekonomiskt, att alla bara såg till sitt eget bästa, "vad får jag ut av det?" Men blir man lycklig av att tänka och handla egoistiskt? Blir man egentligen inte mer ensam och isolerad när man också är omgiven av andra som bara tänker på sig själva? Vem kan man då lita på eller få hjälp av, egentligen? För den som hjälper andra har lätt för att själv få hjälp. Den som är en vän får lätt vänner.

När man har frågat folk om vad som gör dem lyckliga, så handlar det ofta om att göra något bra för andra eller något meningsfullt, gärna tillsammans med andra. Kan vara värt att tänka på.

Carl Ingelsson

Lyssna på artikeln här

Sid 4..... Sara Månsson

Sid 8..... Bilden

Sid 10..... Råå

Sid 14..... Mixat

Sid 16..... Udda restauranger

Sid 18..... Galleri

Sid 20..... Kurt Björklund

Sid 26..... Små djur

Sid 28..... Att ha fåglar

Sid 30..... Råå museum

Sid 34..... Fredriksdal

Sid 36..... Kultur

Sid 38..... Macho

Sid 39..... Okända djur

Sid 4

Sid 10

Sid 20

Sid 16

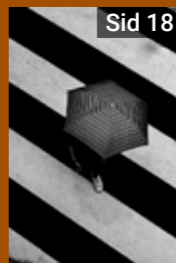
Sid 30

Sid 26

Sid 38

Sid 18

Sid 34

Sid 39

Sid 14

Sid 36

Sid 28

Exo ges ut två gånger om året av DV Media, Vård- och omsorgsförvaltningen i Helsingborg.

Ansvarig utgivare: Sofia Andersson **Redaktör:** Carl Ingelsson **Mail:** dv.media@helsingborg.se

Facebook: www.facebook.com/dvmedia.hbg **Hemsida:** www.dvmedia.se

DV Media är en daglig verksamhet för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Sara Månsson

- Jag har alltid jobbat med människor

Det är en mångfacetterad verksamhet, och just den här tjänsten innebär ju både daglig verksamhet, personlig assistans, barn och unga samt vår uppdragsenhet. Så det är många olika verksamheter och insatser. Och då som sagt i en större stad som man ofta pratar väldigt gott om, och att man ligger i framkant här, det gjorde mig väldigt nyfiken.

Hur kan då en dag som verksamhetschef se ut?

En dag är inte lik den andre kan jag säga. Det är många möten, väldigt många möten. Först har jag ledningsgruppen tillsammans med mina kollegor i den förvaltningsövergripande ledningsgruppen. Sen har vi vår egen ledningsgrupp för det verksamhetsområde som jag ansvarar för, plus en massa samverkansmöten och samtal. Så många möten blir det.

Hur många enhetschefer finns i din verksamhet?

I den gruppen som jag leder nu är det 12 enhetschefer. Sen har vi också fått en verksamhetsutvecklare under

Sara jobbade inom äldreomsorgen i många år, dels inom hemtjänsten, dels på ett boende för personer med demens.

Sara Månsson är verksamhetschef för LSS i Helsingborg. Hon hälsade på oss på DV Media för att göra intervjun till denna artikel, och man kände direkt när hon kom in i rummet att det här är en person med ett gott hjärta och en stor omtanke om sina medmänniskor. Sara stannade och fikade och pratade med alla, och det blev bästa fikan på länge med mycket värme och skratt. Och det är ju så det ska vara i en verksamhet, att oavsett var man finns i organisationen spelar ju alla i samma lag, man har ju bara olika roller. Och möten blir så mycket trevligare med ett leende på läpparna.

www.dvmedia.se

Bilder:

Hbg mediabank
DV Media
Pixabay

Lyssna på artikeln här

Lyssna på hela intervjun här

Fredrik Bernhoff

Carl Ingelsson

Du är ju relativt ny som verksamhetschef, åtminstone här i Helsingborg, men om man ser bakom yrkesrollen, vem är personen Sara Månsson?

Ja, vem är jag? Jag är väl en ganska så vanlig person, ganska så kreativ. Tycker om att greja med lera, silversmide, jag tycker om att vara ute i min trädgård. Jag odlar en hel del, både grönsaker och lite örter och så. Det är väl det jag gärna gör när jag inte jobbar. Sen är jag mycket tillsammans med min familj och mina barnbarn, jag har två stycken som jag träffar varje helg, det är jätteroligt.

Du har ju arbetat med LSS på lite olika ställen runt om i landet, bl a i Halmstad och Laholm. Vad var det som fick dig att söka tjänsten som verksamhetschef i Helsingborg?

Jag hade hört talas om Helsingborg där det ju finns en mycket större verksamhet än i de mindre kommuner jag jobbat i tidigare. Det verkade jättespännande.

våren. Jag är också på gång med att rekrytera ytterligare en chef, något som vi kallar resurschef, som kommer att finnas som ett stöd vid vakanser eller när man har lite extra mycket att jobba med på någon enhet. Då kommer det extrastödet att finnas för enhetscheferna. Det ser vi fram emot, då säkrar vi upp bemanningen på ett bättre sätt.

Jag förmodar att du har haft andra yrken tidigare, men vad var det som gjorde att du kom in på chefsbanan?

Ja du, jag tror att jag blev ganska nyfiken på det rätt så tidigt i min yrkeskarriär. Jag började jobba först inom barnomsorgen eftersom jag utbildade mig till barnskötare när jag gick på gymnasiet. Men sen blev det så att jag hamnade inom äldreomsorgen, inom hemtjänsten, och jag trivdes jättebra, det var jätteroligt. Senare fick jag möjligheten att jobba inne på ett boende för personer med demenssjukdom. Där jobbade jag under ganska

många år. Det var där jag mötte en chef som sa till mig att hon tyckte att jag skulle vidareutbilda mig just för att testa ledarskapet. Hon kunde se att jag hade det i mig, så det var mest hon som inspirerade och motiverade mig. Det tror jag nog. Och jag tycker det är roligt att kunna påverka, det är nog också det som gjorde att jag ville gå den utbildningen.

Sara, vilka egenskaper hos dig själv tycker du gör dig till en bra chef?

Ja, det ska man ju egentligen fråga medarbetarna om, men det är klart, jag frågar ju om det emellanåt.

Det jag ofta får till mig är väl att jag uppfattas som rätt så driven, att jag jobbar mot verksamhetens mål. Även att jag är kommunikativ, jag samtalade ju med mina chefer och skapar den delaktighet som är nödvändig när man ska leda en verksamhet.

Jag får också till mig att jag har en positiv energi, de brukar också uttrycka att jag är stöttande och stödjande. Det är väl det som brukar komma upp.

Och nu är du ju verksamhetens högsta chef, och du har många anställda under dig. Vad kan de anställda förvänta sig av dig som chef och om man vänder på det, vad förväntar du dig av dina medarbetare?

Det är väl egentligen samma saker tänker jag. Det är viktigt att jag som ledare är en förebild och visar på att så här ska vi jobba mot det uppdrag som vi har. För egen del genom att ta ett stort ansvar att göra det själv, och jag förväntar mig det samma av enhetscheferna som jag har möjlighet att leda.

Jag förväntar mig att man tar sitt uppdrag på största allvar, planerar, strukturerar, sätter upp mål, analyserar och är nyfiken på sin verksamhet. Att man vill vara nära och leda. Det är viktigt, och det är viktigt för mig också, för det är på det sättet som jag tror att vi kan göra den där utvecklingen som vi behöver göra i våra verksamheter, hela tiden.

Det är som sagt det jag erbjuder själv eller som jag försöker att vara, men också det jag förväntar mig av mina medarbetare.

Och vilken prägel vill du då att LSS-verksamheten ska ha här i Helsingborg?

Då tänker jag att det är viktigt att vi försöker leva upp till det som våra politiker säger, att vi ska ha en bra verksamhet, det är ju vårt gemensamma uppdrag.

Att odla egna grönsaker och örter är en av Saras favoritsysselsättningar.

Och det är att vi ska ha nöjda kunder/brukare/deltagare eller vad vi nu kallar de personer som vi arbetar för. De ska vara så pass nöjda att man är mer nöjd än snittet i landet, och det är ju höga mål ju.

Och hur skapar man nöjdhet tänker man ju då? Jo, det är väldigt viktigt att vi har en verksamhet som präglas av hög kvalitet, och att vi jobbar individuellt och planerar stödet på det sätt som kunder/brukare/deltagare önskar och vill ha det. På det sättet tror jag vi får nöjda kunder som trivs, har roligt, kan leva sitt liv och känna delaktighet i samhället.

Nu pratar du om hur det ska vara, men vilka utmaningar har LSS-verksamheten i Helsingborg?

Den största utmaningen vi står inför och det som vi märker redan nu, och som jag tycker har varit sen jag började här, det är ju den stora kompetensförsörjningen.

Att kunna anställa personer som har rätt kompetens och som vill jobba inom LSS-verksamheten, det är en stor utmaning för oss. Och där behöver vi bli ännu bättre på att marknadsföra detta jätteroliga arbete, för det är det.

Men också att motivera och tala för att personer som ska välja sin utbildning väljer just inom vård och omsorg. Där har vi ett jättestort jobb att göra, tillsammans, alla. Det kan inte bara verksamhetschefen eller enhetschefen jobba med, det behöver vi alla hjälpas åt med, att berätta hur kul det här jobbet är. För det är det verkligen.

Nu har du varit chef här sen förra året, alltså lite mer än ett år. Har du under den tiden gjort något som du skulle vilja göra annorlunda i din chefsroll?

Så är det väl alltid, att jag tar mig tid att reflektera. Det är ett stort uppdrag, det har varit utmanande att lära känna hela verksamheten för det är så stort. Det är ju en mycket större stad eller kommun än vad jag har varit van att jobba i sen tidigare. Det jag egentligen hade velat göra mer av men som jag önskar att jag kan planera in tid för mer framöver, det är att vara lite mer ute i verksamheten. Det känner jag.

Och vad är då det bästa med ditt jobb som verksamhetschef?

Det bästa är ju området, jag gillar ju LSS-verksamheten, jag tycker det är fantastiskt. Och vi erbjuder ju många fina verksamheter som vi är jättestolta över, verkligen, det är jätteroligt.

Det jag också tycker är roligt och är stolt över är engagemanget som vi ser hos våra medarbetare. De är ju jätteduktiga. Nu jobbar jag ju närmast enhetscheferna och de är väldigt engagerade i sitt arbete och vill göra ännu bättre verksamheter, det är jätteroligt.

Sara Månsson och en av hennes tolv enhetschefer, Sofia Andersson.

Det bästa är ju området, jag gillar ju LSS-verksamheten, jag tycker det är fantastiskt.

Nu är det ju 2022, om vi tänker 2032, var tror du då att du befinner dig yrkesmässigt? Är du kvar här som chef i Hbg eller har du antagit andra utmaningar?

Det tycker jag är jättesvårt att svara på, det var en bra fråga. Som det känns nu är jag kvar i Helsingborg, här finns så mycket att göra och utveckla. Rättare sagt fortsätta att utveckla för här är så mycket som är väldigt väldigt bra. Men det är väl också så jag tänker nu när jag har varit här i 1 ½ år, jag kanske tänker annorlunda lite längre fram, det är svårt att veta. Som det känns nu är jag gärna kvar.

LSS

Fredrik Bernhoff och Sara under intervjun på DV Media. Lyssna på hela intervjun, länk på föregående sida.

En bild från halvön Halkidiki i Grekland i Juli. Omgivet av låga berg och Egeiska havet blommar ett fält av solrosor.

Ur Helsingborgs museums samlingar

Råå - fiskeläge med historia

Alla Helsingborgare känner till Råå med sina små pittoreska hus och sin småbåtshamn. Även att Råå är Helsingborgs sydligaste stadsdel och att det kallas "på" Råå i stället för "i" Råå. Att det är så beror enligt gammal skånsk språktradition på att man bodde "på" fiskelägen. Och namnet Råå kommer från forndanskan där "ra" betyder stång eller gränsmärke, då Råån är gräns mellan två härad på en lång sträcka. När vi ändå är inne på det dialektala kan vi säga att Råån förr stavades Rååån, och ål som fångats i ån kallades Råååål. Så.

Det var först för drygt 100 år sedan, 1918 som Råå, Raus plantering och Ramlösa införlivades i Helsingborgs Stad. Men Råå har funnits längre än så. Öresund har under flera tusen år varit ett av världens mest trafikerade sund. Det har hittats fynd från stenåldern, och i Pålstorp hittade man en silverskatt med en torshammare i halskedja, en koppling till vikingatiden. Under medeltiden tillhörde strandmarken den danska Kronan och fick därför bara användas som säsongsfiskeplats.

Namnet "Raa" är nämnt i ett dokument från 1597, "Fischeboer wiid Raa" där innehavarna räknas upp, varav en del holländska namn. Dessa var förmodligen här och fiskade ål.

Råå var ett litet fiskeläge som ofta blev utsatt för angrepp, oftast på grund av att det fanns få ställen längs Öresundskusten för landstigning då städerna var befästa, och just Råå var ett lämpligt landstigningsställe.

Detta hände främst under de dansk-svenska krigen. Under det Skånska kriget 1676 landsattes 15 000 danska soldater av 300 fartyg, utan motstånd. Sedermera brände svenskarna Råå. Dock landsteg danskarna igen 1709 men fick se sig slagna av svenskarna med Magnus Stenbock i täten. För att framöver förhindra detta gav Karl XII order att befästa Råå varvid Råå vallar med bastioner byggdes 1712-13. Efter 1770 började de dock förfalla. Den norra delen är till viss del bevarad.

**Till vänster:
Digitalt färglagd bild
av fiskare på Råå**

Bilder:
Stadsarkivet
Hbg:s museum
Lantmäteriet

Källor:
Stadsarkivet
Hbg:s Stadslexikon
Billbergs hemsida

1720 fanns det 18 hus på Råå och 1765 fanns det 23. Så det var inga större förändringar under lång tid. Fiskare hade länge satt upp enkla små bodar för fiskeredskapen men bott på annat håll, men efter hand växte små bostäder upp bakom bodarna, gator trampades upp till de nya husen som kallades för gatehus.

Ännu i mitten av 1700-talet brände man kalk på Råå. Man har också producerat tegelstenar, det första dokumentet är redan från 1621 där man talar om "opførsel af et teglvaerk wed Raa". I markerna söder om Råå fanns fin moränlera som man använde till teglet som än idag kan hittas i många gamla hus på Råå.

Tillbaka till landstigningarna; natten mellan den 9 och 10 augusti 1788 var det dags för den mest tragiska händelsen i Råås historia. Det finns lite olika versioner angående antal skepp och soldater, men i stort handlade det om att Gustaf III hade förklarat krig mot Ryssland, varvid en rysk eskader började härja skånska hamnar. Eskadern landsteg på Råå med 2-300 man och brände ner 32 av 41 hus, 138 personer blev hemlösa, men ingen blev dödad. Man eldade även upp ett antal båtar samt tog ett par personer som gisslan. Angreppet avstyrades av den danske kronprinsen som också gjorde en insamling för att hjälpa till med återuppbyggnaden.

Den började omgående, och framöver så byggdes det intensivt under hela 1800-talet, framför allt efter 1850-talet då en riktig hamn anlades. Råås storhetstid var vid sekelskiftet 1900, då man hade ca 2000 invånare. Den första kartan över Råå är från år 1800 då det gjordes en noggrann reglering av markerna, och där alla onummerade hus fick fastighetsnummer. Invånarna bestod då av fiskare, hantverkare, avskedade ryttare, husvilla och personer som ville pensionera sig och dryga ut sin existens med strandfiske och odling av köksväxter.

Om inte alla krig och landstigningar var nog så fanns det ju också pesten och koleran som härjade. Pesten redan 1710 och koleran både omkring 1830 och senare 1850, då två personer från Råå tog med sig koleran från Malmö.

En av de äldsta kartorna över Råå från 1800 då man gjorde en riktig tomtindelning och gav husen nummer.

Efter det första dödsfallet sattes avspärningar upp på alla vägar, och båtar patrullerade sundet. I september hade 58 insjuknat och 27 avlidit. Till slut hade 33 personer dött, och dessa begravdes på en kolerakyrkogård som låg i närheten av nordvästra hörnet av nuvarande Råå kyrkogård som togs i bruk 1882.

Det var ju hela tiden fisket som stod i centrum på Råå. Fisket bedrevs ofta tillsammans med något annat yrke, även av bönder. Att leva av fiske på den tiden var svårt även om fångsterna var goda. Många var så fattiga att de inte hade råd med båtar och fångstredskap, utan fick låna dessa av välbärgade bönder mot en avgift. Öresund var väldigt rikt på fisk, men det var väldigt låga priser. Ofta fick man kasta tillbaka fångsten i havet.

Carl Ingelsson

Chris Bergström

Lyssna på artikeln här

Se kompletterande material

Länk till gamla bilder från Råå

www.dvmedia.se

Så trots de goda fångsterna fick de fattiga fiskarna ibland gå till sängs hungriga.

På Råå fiskade man med gamla metoder som garn, långrev, snöre och pilk. Storhetstiden började 1878 då man började sina turer till den danska ön Anholt. Det var hårt och farligt arbete, många dog, men fångsterna var enorma. En dagsfångst kunde vara 200 lispund stora rödspättor, ungefär 1,7 ton!

Sillfisket i Kattegatt var också oerhört givande, det var ofta näten gick till botten med fångsten. Det var vanligt med fångster på 5 ton! Båtmodellen kvassens tillkomst gjorde mycket för avsättningen. Den hade en sump i båten så fiskarna hölls levande och kunde seglas till Köpenhamn och säljas.

Smugglingen var en god inkomstkälla på Råå från början av 1800-talet fram till 1870-talet när fisket inte räckte till försörjningen. På grund av detta var lojaliteten stor bland Rååborna även om smugglingen var illegal. Omkring mitten av 1800-talet uppskattade man att 600 000 liter sprit årligen smugglades in till Råå. Men det var även andra varor som tyg, arsenik?, tobak, kaffe, socker mm. Ibland mutades tulltjänstemännen, och var de för nitiska riskerade de sina liv. Men för att fånga smugglarna kunde även tullarna muta danskar som var med att ro smuggelbåten.

Rååborna byggde snabba snipor för upp till 16 roddare, tullarna gjorde detsamma för att hinna ifatt. Men Rååborna var fiffiga, de hade koll på tullarna och sände ljussignaler från land för att visa på säkra landningsställen. Man spred också falska rykten så tullarna hamnade på fel plats. När väl lasten var iland mötte skjutsar upp som körde den till bondgårdar i Raus som hade smuggelgömmor. Men det var inte riskfritt, ibland fick tullarna fast smugglarna, och man sköt skarpt från bägge sidorna. Många tullare hade synliga ärr efter konfrontationer med smugglarna.

Spriten skulle också säljas. Rååborna gick från hus till hus och sålde brännvin, folk kom också långväga ifrån. Kvinnorna hade en stor del i detta. De gick runt både i städer och på landsbygd, och bar spriten i korgen med fisk de hade på ryggen, eller ofta i ox- eller svinblåsor dolda under kläderna. Även på fisktorget i stan såldes spriten "under bordet". Men givetvis sålde man inte bara spriten, supandet var utbredd på Råå.

En motrörelse till detta var religionen. En händelse som startade väckelsen på Råå var när tre smugglare kantrade med sin båt och drunknade i en storm. Detta väckte en sorg bland befolkningen, att smugglingen var skuld till så mycket olycka. Så på 1870-80-talet svepte en religionsvåg in över Råå, det var som att vända en hand. Då upphörde både laglösheten och superiet på kort tid.

Okänd fotograf, ur Helsingborgs museums samlingar (Bild 1, 2, 5)
Övriga bilder Stadsarkivet.

1. Fiskarpar 1910-tal
2. Hamnen omkring sekelskiftet
3. Råå från vattentornet byggt 1916
4. Missionshuset på Råå
5. Decauvillejärnvägen 1919
6. Storgatan på Råå
7. Hamngatan på Råå
8. Hamnen en lördag förmiddag
9. En skog av master vintertid

Eftersom samhället växte och fiskarna blev fler så bestämdes det på en bystämma 1842 att inloppet skulle breddas. Hamnen hade alltid varit formad av Rååns utlopp, men 1856 anlade man den första hamnarmen. Året efter tändes den första fasta fyren, och ytterligare ett par år senare fördjupades inloppet, än en gång av invånarna själva. Ett drygt decennium senare blev den första kajen av trä färdig.

Från 1880-talet och framåt hade Råå växt till Sveriges största fiskeläge. Det fanns omkring 300 fiskare och 130 fiskebåtar. Tillsammans med Raus och Pålstorp bildades 1887 ett sk municipalsamhälle och 1891 drogs en smalspårig järnväg mellan Helsingborg och Råå. Denna järnväg (decauvillejärnvägen) hade inköpts från världsutställningen i Paris.

Det hände mycket i hamnen kring förra sekelskiftet, mycket pga järnvägen. Det har varit lossning av kol och briketter, utsklippning av timmer, ålexport. Kopparverket hade 1901-1916 stora in- och utsklippningar i Råå hamn tills deras egen hamn stod klar. Många båtar har också byggts på Råå, den första slipen stod klar 1903. Det fanns även ett kalkbruk på 1920-40 talen, huruvida det fortsatt sedan 1700-talet eller var en ny verksamhet vet vi inte.

Råå Kallbadhus byggdes 1897 och var då ett av två badhus på Råå. Det andra som hette Rangströmska och låg på pålar i vattnet förstördes i en storm i början av 20-talet. Det höll till 1999 då en storm skadade badet svårt men det restaurerades omgående. Badet hade 1991 klassats som "särskild värdefull bebyggelse" av stadsantikvarien. Kommunen hade 1918 tagit över Kallbadhuset då Råå införlivades i staden, och 1986 togs det över av föreningen Rååbadarna som sköter badet exemplariskt. När vi ändå är inne på bad kan det sägas att Råå camping startade redan 1951.

En klaffbro över smalaste delen i kröken av Råå ersattes av en betongbro på 50-talet. Småbåtshamnen anlades 1965 då man skapade plats för ca 600 båtar. Då motorlösa båtar var förbjudna i Helsingborgs hamn pga färjetrafiken flyttade många båtägare sina båtar till Råå. Redan 1975 var det fullt och lång kölista, så efter långa förhandlingar och med bildandet av Föreningen Råå småbåtshamn kunde man få till stånd en utbyggnad av småbåtshamnen, 200 meter rakt ut i sundet. Det var en utökning med 220 platser och 2003 överlämnades utbyggnaden till staden utan kostnad.

Som ofta när man skriver känns det som om man bara skrapar på ytan, Råå har ju en lång och färgstark historia. Stadsdelen har idag en stabil befolkning, 2020 hade Råå 3364 invånare, och har bara ökat med 400 personer på 20 år. Det finns också en stolthet och lojalitet i att vara Rååbo som är levande än idag.

Världens första cirkus grundades 1768 av den f d kavalleristen och ridläraren Philip Astley. Han behövde tjäna lite extra så han började utföra halsbrytande ridkonster på den cirkelformade plats han undervisade på. Till att börja med i alla fall.

Så 1768 publicerade han en annons med rubriker "Aktiviteter på hästryggen". Ett par år senare utökade han med akrobater och clowner.

Men han kallades inte sina föreställningar för cirkus, det begreppet blev uppfunnet av hans konkurrent Charles Hughes som öppnade "Royal Circus" 1782.

Ordet cirkus fick sitt genomslag under 1800-talet.

Källor:
wikipedia
varldenshistoria.se
pocket.lint
vagabond.se

Bilder:
Creative Commons
Pixabay
DV Media

Lyssna på artikeln här

Vi kan inte lösa våra problem med samma tänkande som vi använde när vi skapade dem.

- Albert Einstein

Vanliga fakta är t ex att Eiffeltornet är 320,7 meter högt. Det man oftast inte vet är att år 1905 vann M Forestier en löptävling till toppen av Eiffeltornet med den imponerande tiden 3 minuter och 12 sekunder. Han vann en cykel.

Annan vanlig fakta är att det lutande tornet i Pisa har lutat i 800 år. Det man inte vet är att det inkommit ca 8000 förslag till hur tornet ska räddas. Ett av dem innebär att resa en 50 meter hög helgonstaty som ska stötta tornet med handen.

Visste du att undulat troligtvis ursprungligen betydde "god mat"?

Mixta

Det var sockerbrist under andra världskriget som fick biografer och teatrar att börja sälja popcorn.

Alexander Graham Bell, som uppfann telefonen, kunde varken ringa till sin fru eller sin mor eftersom båda var döva.

Om skratt

Ett gott skratt förlänger livet sägs det ju. Här är lite info, dock med några år på nacken så det finns säkert ny forskning. Men det ger i alla fall en fingervisning...

Det är nyttigt att skratta. Ett rejält skratt 100 gånger om dan ger hjärtat samma träning som 10 minuters rodd. Man blir också av med gammal skämd luft. Det skulle också kunna vara en slankkur, man blir av med 2,8 kalorier/minuten av att skratta.

Ett barn skrattar 400 gånger om dagen, vuxna bara 15.

Kvinnor skrattar dubbelt så många gånger som män.

I början av 90-talet skrattade 20 000 missnöjda bönder ut parlamentsledamöterna i indiska Bangalore. De skrattade oavbrutet i två timmar.

Humor och skratt är en tillgång i affärlivet. Då har man lättare att skriva bra kontrakt.

De två lustigkurrarna Thor Modéen och John Wilhelm Hagberg orsakade sådana skrattsalvor på Södran i Stockholm att de blev bötfällda. Året var 1935, på juldagen, och brottet blev "störande av julfriden". Det kostade dem 75 kronor var.

ALTERNATIV ALIEN-DESIGN

BORTTAGEN SCEN ALIEN

FEL STRAND

BORTTAGEN SCEN FRÅN NYCKELN TILL FRIHET

Det har gjorts miljoner uppfinningar genom seklerna. Vi tänker idag kanske på tekniska uppfinningar, men även en golvmopp är ju en uppfinning. Ja, det mesta omkring oss är uppfinningar. Sen finns det uppfinningar du nog inte hört talas om, av vissa skäl som kanske talar för sig själv...

Nos stylus – En näspekare du kan använda i stället för fingret på mobilen om den andra handen är upptagen. Spänns fast på näsan.

Metalldetektorsandaler – Precis det det låter som. Sök metall när du går på stranden.

Inre selfie stick – Ja, du för in den där tvåan brukar komma ut.

Glasstrutsrotator – En glasstrut i plast med en roterande kon så du inte behöver vrida på glassen...

Babymopp – Helkroppsplagg för bebisar som kryper omkring, designat som en mopp. Att förena nytta med nöje helt enkelt.

Air sticks – Ätpinnar du sätter på dina airpods, dels lär du inte tappa bort dina pods, dessutom har du nära till matpinnarna när du är sugen på sushi. Nästan så man tyckte glasstrutsrotatorn var smart när man ser detta.

Håriga strumpor för kvinnor – Designade för att avskräcka lustfyllda åskådare. Man får väldigt lurviga ben.

Quack nos – Munkorg som ser ut som en anknäbb för hundar. För att se sötare ut. Hörde jag Japan?

Flatulensfiltrerande underkläder – Underkläder som tar bort fisdoft.

Bacon läppbalsam – Ja, just det.

Lyssna på artikeln här

Rebecca Sundgren

UDDA restauranger i världen

Det finns mycket som är konstigt i vår värld, och restauranger är inte något undantag. Här kommer ett axplock av några restauranger man nog skulle tänkt sig för både en och två gånger innan man gick över tröskeln...

Dick's Last Resort: Är en restaurangkedja med 17 restauranger som finns i USA och grundades i Dallas 1985. När du beställer är personalen väldigt otrevlig, de svär och förolämpar kunderna.

Från början skulle det vara en fin restaurang vilket man misslyckades kapitalt med och konkursen var ett faktum. Dick gjorde tvärtom och satsade på en slarvig stil istället och att vara otrevlig mot gästerna. Det blev succé och nu är det en väldigt populär restaurang. Man försökte också expandera till Europa, till London först, men det funkade inte.

Modern Toilet: Restaurangkedjan som huvudsakligen ligger i Taiwan grundades år 2004 och har ett toaletttema. Allt är i kakel, man sitter och äter på en toalettstol, borden är glastäckta tvättställ. Maten serveras i minitoaletter eller minibadkar på brickor som är små toalettlock, drinkar i serveras i miniurinoirer. Lamporna är bajsformade, avloppsrensare hänger i taket. Även maten är formad som avföring. Det är en populär restaurang i Taiwan där det finns en del andra udda restauranger.

En gång fick restaurangen stänga i två veckor då en förvirrad kund bajsade i toaletten han satt på vid bordet som ju inte var en fungerande toalett.

Bilder: Creative commons

Källor:
wikipedia
realfoodtraveler.com
orangesmile.com

Cabbages & Condoms: Finns i Thailand och grundades av "Mr Condom" eller The Condom King", Mechai Viravaidya som vikt sitt liv åt familjeplanering i Thailand.

Restaurangens koncept är kondomer, och namnet syftar på att kondomer ska vara lika vanligt som kål. Mottot är "Vår mat gör dig inte gravid", och i restaurangerna finns skyltdockor, statyer, modellbåtar, tavlor, till och med en jultomte, allt gjort och dekorerat av kondomer. Det finns också en omstridd klinik för hjälp till fattiga kvinnor att utföra abort ovanför restaurangen i Bangkok.

Heart Attack Grill: Finns givetvis i USA och grundades år 2005. Det är en hamburgerresturang med sjukhustema där man serverar ohälsosam mat med massor av kalorier, fett, socker och kolesterol. Det är så ohälsosamt att om man äter där för mycket är risken stor att få en hjärtinfarkt.

Burgarna kan heta "triple" eller "quadruple" upp till "Octuple Bypass" med upp till nästan 2 kg kött i burgaren (ungefär 16 000 kalorier!) De som klarar av de två förstnämnda varianterna får en belöning och placeras sen i en rullstol varefter de körs ut till sin bil av sin "personliga sjuksyster", då servitriserna kallas sjuksystrar och servitörerna doktorer. Kunder som väger över 160 kilo äter gratis om de väger in sig när de kommer. En av restaurangens talesmän vägde 261 kg och dog 29 år gammal, det har också ett flertal kunder gjort.

Black ants: Finns i USA och grundades år 2014. Det är en mexikansk resturang/bar som serverar mat med svarta myror, gräshoppor eller skalbaggar i. Bland annat kan friterade gräshopps-tacos eller guacamole med krossade myror serveras.

Ägaren och kocken Mario Hernandez säger att insekter är en viktig del i mexikansk matlagning, en bra proteinkälla och att han själv är uppväxt med att samla gräshoppor och myror beroende på säsong. Insekterna skördas i Mexiko. Det finns flera fördelar säger han; det är en god källa till protein när det kan vara en bristvara för befolkningen, och för att producera ett halvt kilo kött behövs 1500 liter vatten, medan det räcker med några liter för ett halvt kilo gräshoppor. Hur som helst är det ett väldigt populärt ställe även om omdömet om maten varierar från dåligt till fantastiskt.

Cannibalistic restaurant: är en sushi restaurang som ligger i Japan. En känd tradition att servera sushi ovanpå en naken kvinna ledde till idén och öppnandet av restaurangen där maten kommer ut inuti en naken kvinno- eller manskropp, valet är fritt. Restaurangen liknar ett bårhus, och servitrisen dissekerar kroppen med skalpeller och erbjuder gästerna att ta maten. Hela proceduren med obduktion och servering, specialeffekter och specialsås som liknar blod är väldigt realistisk. Till råga på allt liknar sushin och sashimin mänskliga organ. Kroppen är gjord av deg, allting är ätbart på och i kroppen. Man kan också få obducera själv om man har det behovet...

Det finns ju också udda restauranger i Sverige om än inte i den kalibern ni sett ovan. Några exempel:

Tivoliosken i Halmstad är ett café med tivoli-tema, en färgsprakande inredning och egendesignade prylar. Närproducerat och miljötänk högt på agendan.

Spökbaren Gasten ligger på Liseberg i Göteborg är som namnet säger en restaurang/bar med spöktema.

Purrfect café ligger också i Göteborg och är ett kattcafé med kattelatte eller caticino på menyn. Ja, och en massa katter förstås.

Ebbas fik med 50-talstema ligger ju här i Helsingborg, välkänt och välbesökt, stora bullar. Har vunnit många priser.

Nordic Street food & The Bar ligger i Malmö. Här sitter man i en övergiven tåghall, maten serveras från en streetfood-vagn.

GALLERY

Eddie Olofsson

Going up

Soft fall

The Path

Christopher Clarkson

Patterns

Erik Gustafsson

Kurt Björklund

- inte bara världsomseglare

I sommar är det 40 år sedan Kurt Björklund från Råå återkom från sin första tre år långa världsomsegling. Det var en solosegling som få andra har gjort. Den skulle följas av ytterligare två samt en som fick avbrytas av hälsoskäl. Det var ofta strapatsfyllda resor med stormar och händelser som skulle fått de flesta att ge upp, men inte Kurt, även om det ett par gånger var nära.

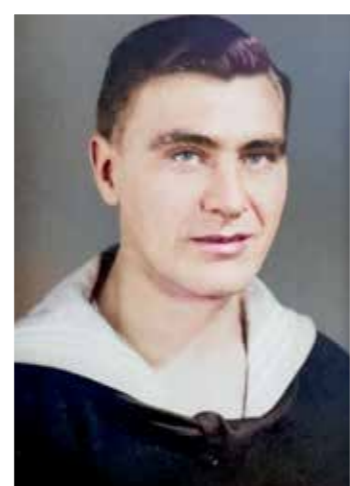
Just seglingen är vad många tänker på när man hör namnet Kurt Björklund. Men berättelsen om honom handlar om så mycket mer. Längtan, oräddhet, mental styrka, hämnd, ja, man kan se hur det ena leder till det andra. Historien om Kurt börjar i ett annat Sverige än vi har nu, och även om havet formade hans liv så var andra världskriget en tid som påverkade honom livet ut.

Kurt Björklund föddes 17 juni 1921 i Norra Vram utanför Bjuv. När han skulle döpas var hans mamma sjuk så hans far Ivar fick ta hand om dopet istället. Sedvanligt på såna högtidsdagar började man dagen med kaffegök, och fadern och en granne som också hade en unge som skulle döpas för iväg. När han sedermera kom tillbaka så sa mamman "Hur är det nu då lille Bertil?" varvid pappan slog näven i bordet och sa "Ja, där har vi det! Tror du jag kom ihåg det i kyrkan? Han heter Kurt."

Så det var en ovanlig start på ett ovanligt liv. Kurt föddes i en statarfamilj, och samma år som han föddes flyttade familjen till Ekeberga i Östra Ramlösa, den största gården i trakten. Statarna var egendomslösa lantarbetare som tog anställning ett år i taget, och lönen var till största delen naturaförmåner. Bostäderna hade väldigt låg standard, med massor av löss och råttor. Systemet med statare var från 1700-talet och avskaffades först i mitten av 40-talet. Ännu idag lever några med minnen av det hårda och fattiga livet.

Kurt var väldigt knuten till sin mamma, hans pappa var hård och sträng men också duktig. Han hade elva syskon, och oturligt nog var hans ett år äldre bror sjuklig, så Kurt fick ta hans arbetsuppgifter också. Han kom inte överrens så bra med sin far, och fick ofta stryk.

Som han säger i sin bok: "När han slog var han inte alltid så noga med om han slog med näven eller ett vedträ."

Kurt Björklund 17 år gammal i norsk sjöuniform och Kurt som precis landstigit i Råå efter sin första världsomsegling.

Han såg på sina äldre bröder hur de slet och stupade i säng när de kom hem. Hur de fortfarande hade barnansikten men vuxna mäns kroppar. Kurt ville inte bli som de men visste inte hur.

Han tyckte mycket om skolan, och var duktig på att snickra. När det blev tal om att han kunde gå i snickarlära som han hoppats på blev det tvärt nej från fadern. Det skulle ta 2-3 år och faderns kommentar "Och vem fan ska försörja honom under den tiden?" släckte alla förhoppningar. Det var då, efter lite funderingar som Kurt bestämde sig för att gå till sjöss, ett vanligt alternativ för statarpojkar. Han lät sin äldste bror förfälska faderns namnteckning på ett intyg som behövdes för att få gå till sjöss om man var under 16 år. Efter sin första nattvard mönstrade han på som jungman och havet blev hans liv.

Fartyget som Kurt mönstrade på hette S/S *Torsa*, från Helsingborgsrederiet Transmarin. Han trivdes bra och lärde sig mycket av gammalt sjöfolk även om arbetet var hårt. Han seglade från Finland och Norrland till England med timmer, till Medelhavet och Afrika. Han planerade sin tillvaro, läste engelska och sparade pengar för att kunna ta styrmansexamen.

1938 fick han tandvård utanför Oslo, och mötet med tandläkaren Karin Öyen slutade med att de inledde en relation trots ålderskillnaden, han var 17 och hon 30. Detta blev en viktig person för Kurt då hon tog med honom på sin segelbåt, det var där han upptäckte tjusningen med att segla. Men när kriget bröt ut 1939 miste han kontakten med Karin.

Det blev den norska handelsflottan för Kurt under de första krigsåren. Han deltog i de s k Murmanskkonvojerna, engelska och amerikanska handelsfartyg som gick till Murmansk och Archangelsk med krigsmaterial till ryssarna, eskorterade av krigsfartyg. Detta sågs av sjöfolk som ett säkert sätt att förlora livet då de beskötts av tyska flygplan och ubåtar, eftersom Tyskland hade en stor del av sin ubåtsflotta och flera flygdivisioner utanför Norges kust.

Ungefär 100 skepp gick under i konvojerna, och väldigt få kunde räddas, hamnade man i vattnet var det slut. Så det måste ju varit en enorm anspänning för Kurt och alla sjömännen, att varje resa kunde bli den sista. Han berättar att han såg båtar sprängas i konvojen av minor och torpeder, och de hade stränga order att bara fortsätta. 1942 fick de reda på att det beryktade tyska slagskeppet Tirpitz var på väg mot deras konvoj. De fick order att skingra konvojen, och Kurts fartyg tillsammans med några andra fortsatte norrut mot isgränsen där fartyget målades vitt. De klarade sig, men i den konvojen fanns det till slut bara 11 kvar efter att ha varit 36 från början. Otaliga sjömän miste livet.

På hösten 1942 blev hans skepp torpederat av tyska flygplan på väg in i Bristolkanaalen. De flesta räddade sig i livbåtarna, sen återvände planen flera gånger och sköt mot livbåtarna. Många skadades och dödades, Kurt hoppade i vattnet för att undkomma beskjutningen. Han skriver i sin bok: "Vreden inom mig var röd som eld, och jag lovade att betala tillbaka." De blev räddade följande dag, och man ville skicka hem honom för att göra militärtjänst. Men det ville inte Kurt, för hemma kunde han inte göra någon nytta ansåg han. Han hade ju bestämt sig för att hämnas. Så han tilläts söka sig som frivillig i den engelska armén och blev antagen samma dag.

Dagen efter började den hårda träningen till kommandosoldat. Det hårda livet var bra för kamratskapet, man slöt sig samman vilket var ovärderligt när det blev skarpt läge. Först stationerades han på Orkneyöarna där de gjorde raider mot norska kusten. De allierade hade upptäckt en tysk radiostation på Björnön (mellan Nordkap och Svalbard) som var det ställe som pejlade alla alla sjötransporter. Det var efter Björnön alla anfall hade börjat. Så en natt sjösattes Kurt och fem andra i en liten livbåt, rodde i land, och efter en kort eldstrid sprängde de anläggningen.

Carl Ingelsson

Lyssna på artikeln här

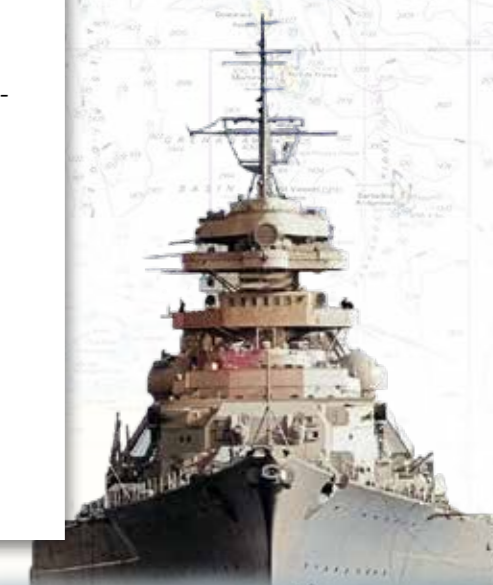

Se kompletterande material

Källor:
Boken "Kurt Björklund - En annorlunda världsomseglare"
Glenn Björklund
Idrottsmuseet

Bilder:
Kurt Björklund
Glenn Björklund
DV Media
Pixabay
Idrottsmuseet

www.dvmedia.se

Det tyska slagskeppet Tirpitz

Dagen D, invasionen av Normandie, operation Overlord

Ett rykte bland soldaterna sa att de egentligen tränades för att delta i Operation Overlord, en invasion av tyska riket. Detta blev verklighet den 6 juni 1944. Kurt hade då varit soldat i drygt 1,5 år och fått graden Royal Marine Commander. Han befann sig i en av landstigningsbåtarna på väg mot Normandie. Himlen och havet var fullt av flygplan och båtar, 250 000 man skulle landsättas. Kurt tillhörde den första vågen, ett elitgäng av handplockade kommandosoldater. När klaffen fälldes ner hade soldaterna 100-150 meter vatten att springa genom. Kulspruteelden mötte dem direkt, kamraterna trillade överallt, men ordern var framåt. Kurt klarade sig hela vägen och i tunga, våta kläder tog han sig uppför sanddynerna. Utan att han förstod hur det gick till var han helt plötsligt bakom de tyska skyttevärnen. Han skrev i sin bok: "Jag hoppade ner i ett av dem som grävts ut i sicksack i marken för att utföra mitt jobb."

Kamraterna trillade överallt, men ordern var framåt

Kurts erfarenheter från kriget förföljde honom hela livet. Det räckte med en artikel eller ett TV-inslag för att ångesten och mardrömmarna skulle återvända. Men han ångrar ingenting, han lovade att hämnas och höll sitt löfte. Kurt fick medalj av engelska kungahuset och Norges kung Haakon VII, samt tackbrev av USA:s president Eisenhower.

Under kriget hade Kurt träffat sin blivande fru Beatrice, som han kallade Queenie. Så länge han var kvar i armén bodde de i London, och där fick de också sitt första barn, Christine.

I slutet av 40-talet flyttade de, för Kurts del i alla fall, hem till Helsingborg, Snart föddes andra dottern Anita och sist sonen Glenn.

Kurt hade hållit på med boxning under sin tid i armén, han hade gått ett 10-tal matcher i England och t o m mött en katolsk präst. Nu då han inte längre var till sjöss engagerade han sig i Helsingborgs boxningsklubb. Efter ett par år blev han klubbens ordförande, en roll han hade i 15 år. Redan då jobbade han med sk värstingar. Då dessa fått någon polisanmälan på sig introducerades de till boxningen. Kurt skriver: "De som inte skötte sig fick ett ordentligt kok stryk, det gjorde jag klart för alla när de visade sig första gången. Det fungerade, de flesta blev bra."

Kurt åkte till amerikanska militärförläggningar i Europa på studiebesök för att lära sig hur man bedrev boxningsverksamhet. Han anordnade stora boxningsgalor med US Army och Royal Air Force, man satte publikrekord i det nybyggda Idrottens Hus.

Boxningsvärldsmästarna Floyd Patterson och Ingemar Johansson tillsammans med Kurt Björklund.

En av boxningsgalorna i IH som Kurt anordnade.

Han engagerade världsmästaren Floyd Patterson som kom med sin legendariska manager Cus d'Amato som senare också tränade Mike Tyson.

Så man kan säga att det hände saker där Kurt var. Men hans liv hade lugnat ner sig. Hans plan att utbilda sig till styrman gick ju om intet på grund av kriget, han hade ju familj nu också, behövde ju en inkomst. Så Kurt fick lägga planerna på hyllan och 1961 började han som rorgångare på LB-färjorna. Att klippa biljetterna ingick också i hans arbete. Det är inte utan att man tänker på att man aldrig vet vem man har framför sig. Att en person som står och klipper biljetter på båtarna, nån man knappt lägger märke till, var kommandosoldat, blev torpederad, gick i första vågen vid invasionen av Normandie, fått medalj av engelska kungahuset, mött boxningsvärldsmästaren Floyd Patterson. Bland annat...

Golden Lady

Kurt kunde inte frigöra sig riktigt från sina krigsupplevelser, han fick aldrig nån ro i kroppen. Han trivdes bäst fullt sysselsatt, och han kände att han inte levde på riktigt i den trygga tillvaron. Han kände sig otillfredsställd och ville pröva gränserna för sin förmåga, som under kriget. Dessutom kände han ett stort behov av att vara ensam, trots sin kärlek till sina medmänniskor. I början av 70-talet kom minnet av seglatserna när han var ung med sin norska kärlek Karin. Efter hand blev han säker på att en lång seglats skulle ge honom känslan av frihet, oberoende, äventyr och glädje igen. Han började läsa böcker av långseglare, och 1974 började han leta efter båten som skulle förverkliga hans längtan.

Efter många båtmässor och mycket sökande fastnade han för en Hallberg-Rassy Monsun 31 som han beställde från varvet Ellös på Orust. Kurt betalade 106.000 :- kontant, sparsam som han var hade han sparat ihop ett kapital. Totalt med all utrustning gick det på ca 150.000 :- . Redan efter en månad kunde Kurt hämta båten som var 9,62 m lång och vägde 4500 kg.

Namnet *Golden Lady* bestämde Kurt på 5 minuter. Redan som ung hade han längtat efter en golden lady att dela sitt liv med. En av hans bröder hade haft ett väldigt lyckat äktenskap och detta hade Kurt också hoppats på. Hans äktenskap hade länge

knakat i fogarna, och Kurt var medveten om att han själv nog inte alltid var så lätt att leva med. Hur som helst så skilde de sig i slutet av 70-talet.

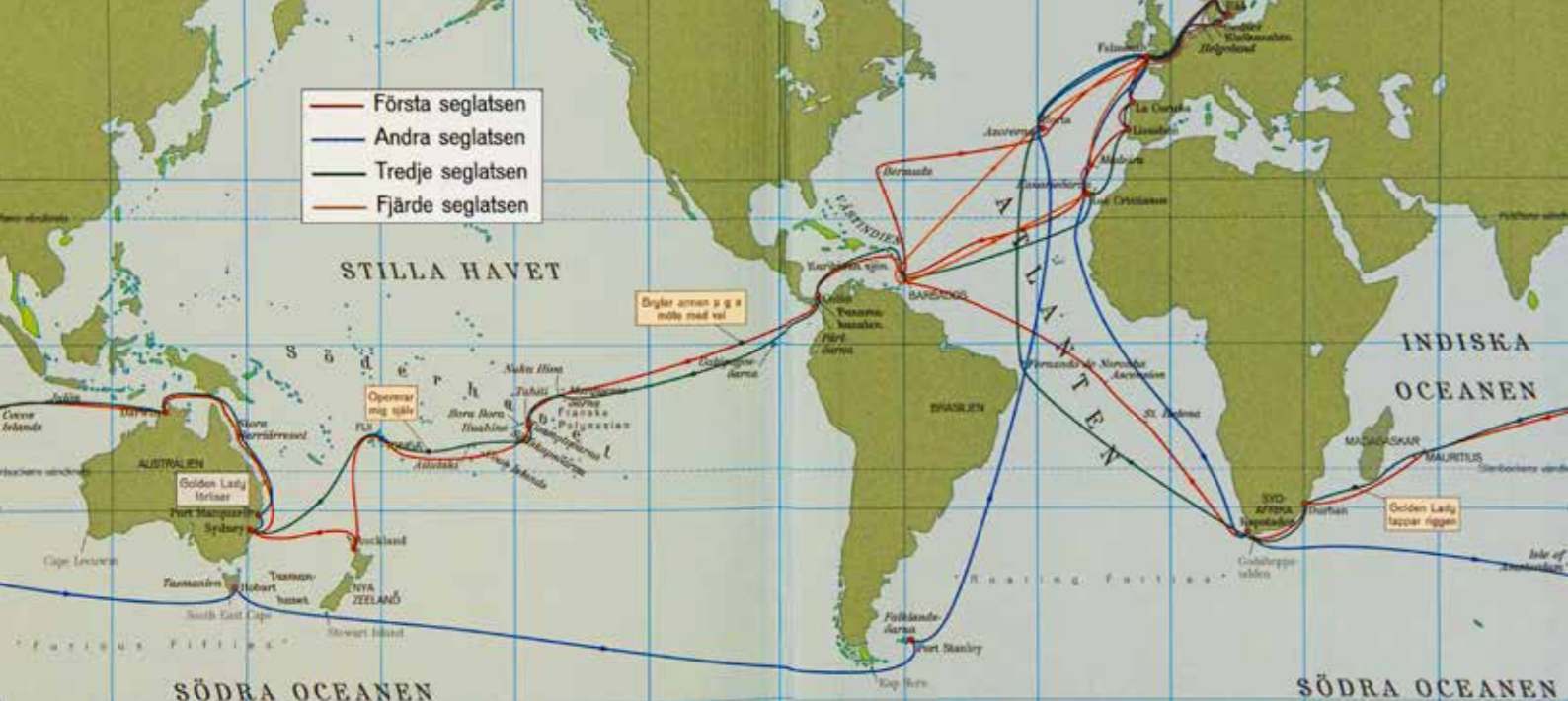
Innan Kurt startade sin första världsomsegling var han ju tvungen att lära känna båten. Han seglade två gånger till England och en till Skottland. Han gjorde även kortare turer, och han njöt i fulla drag. Han var väldigt nöjd med sin båt, hon var stabil och bra, om än inte någon storseglare. När han var i London besökte han försäkringsbolaget Lloyds, men där fick han reda på att man inte försäkras ensamseglare. Men Kurt insåg också att försäkringen nog skulle ha blivit för dyr för hans lilla budget. Det fick bli som det blev. Kurt skulle segla jorden runt nu.

Den första seglatsen startade den 15 juni 1980, Kurt var då 59 år gammal. Han hade planerat resan noga, han hade alltid planerat sin tillvaro. Han var dock inte ensam, han hade sin maskot Kalle med sig, en nalle han vunnit på lotteri i Råå hamn. Förutom hans barn visste ingen att han skulle ge sig ut på en världsomsegling. Kurt hade provianterat rejält, potatis, ris, mjöl, jäst, konserver. Äpplen och vitkål som skulle förse honom med vitaminer gungade i en hängkoj. 5000 dollar låg i en vattentät påse i kölsvinet.

Sextant, Kurts trygghet trots moderna navigationshjälpmedel.

Första etappen gick till England. Kurt planerade att utgå från Falmouth, den västligaste hamnen i England som de flesta Atlantenseglare brukar utgå ifrån. Detta gjorde han på alla sina seglats. Man måste invänta rätt väder då man ska korsa den ökända Biscayabukten på väg mot Spanien och Portugal. Han blev kvar i tre veckor innan förhållandena blev de rätta. Den första stormen mötte honom utanför Portugal, och där förstod han uttrycket att båten måste vara starkare än skepparen. Då han tidigare inte vetat hur Golden Lady uppförde sig i hårt väder, lärde han sig här att lita helt och fullt på sin båt. Resan över Atlanten utgick från Kanarieöarna. Han hittade passvinden och på bara 19 dagar nådde han Barbados. Han hade redan upptäckt att ensamseglare ofta blev väldigt fint bemötta överallt i världen och att det var lätt att bekanta sig med folk, både andra seglare och lokalbefolkning.

Den allvarligaste incidenten var när han föll överbord i Indiska Oceanen i hård kuling, och just i the roaring forties i iskallt vatten. Han fick tag på en tamp så han hängde efter båten i 5 knops fart. Det var oerhört tungt men han styrka var att hålla sig lugn. Då båten rullade kunde han till slut få upp ett ben och en hand, efter ett par rullningar till lyckades han komma upp, fullständigt slut. Han skadade axeln och handen, och slog ut två framtänder till förutom de som redan var utslagna. En annan allvarlig händelse var då en flodvåg (förmodligen från ett vulkanutbrott) slungade båten ner i vattnet så den gjorde en hel volt framåt. Kurt var övertygad om att det var slutet.

Så seglatserna var på liv och död. Men Kurt kom till slut hem även denna seglats som bara tog 322 dygn, men som var den hårdaste. Han var känd i hela världen nu, Det var inte bara lyssnarna av Radio Malmöhus följde honom. Han blev ofta uppmärksam i de hamnar han anlöpte, intervjuad och fotograferad, bjuden på fester. Kurt blev hyllad som hjälte.

The roaring forties

Den värsta olyckan var då Golden Lady förliste i en storm utanför Australien. Kurt blev räddad av en trälare men fick överge Golden Lady som hittades långt uppe på land. Men en mängd vänliga människor hjälpte honom med allt, skogsmaskiner, lyftkranar, båten kördes till ett varv, allt nästan utan kostnad. Golden Lady var i stort sett oskadd. Så småningom fortsatte färden och i juni 1991 hälsades han denna gång välkommen av 5000 personer.

Väl hemma åkte Kurt runt och höll föredrag och träffade gamla vänner, men till slut blev frihetslängtan för stor, han kunde inte slå sig till ro. Så 1992 startade sista resan, men denna gång blev det bara Västindien och tillbaka då hans höft behövde opereras. Det började olycksbådande då blixten slog ner i masten redan utanför England. Men hem kom han och blev sedan på landbacken.

Golden Lady hade avverkat över 172 000 nautiska mil. Han blev erbjuden 400.000:- för båten, men han stod inte ut med tanken om att främmande människor skulle ta hand om hans Golden Lady. Han skänkte istället båten till Råå Fiske- och Sjöfartsmuseum som för sakens skull fick göra en tillbyggnad. Där kunde Kurt hälsa på sin båt när ville.

Kurt var med om en mängd händelser i sitt liv som bara en skulle räckt för de flesta. Han var oerhört handlingskraftig och psykiskt stark, friheten var hans riktmarke och han hade förlikat sig med döden. Kurt Björklund gick bort 1 december 2006, 85 år gammal och enligt hans vilja spreds hans aska över havet.

Hemma igen fortsatte Kurt att bo på sin båt. Det var svårt att vara tillbaka, han kände sig främmande och misstänksam mot samhället, kände ett motstånd mot att bli en del av det. Oberoendet hade gått honom i blodet. Han hade också problem med feber som kom och gick, han trodde det kunde vara malaria. Det visade sig vara en parasit i levern, och nu blev han så dålig så han låg på sjukhus ett helt år. Läkarna sa att han knappast kunde räkna med att segla längre. Men Kurt kämpade på, han hade nu fått en lägenhet och han tränade, blev bättre och bättre, och inget kunde stoppa honom. Hellre får havet ta mig än långvården tänkte han. Han gjorde småseglingar, och beslutade sig för en tredje världsomsegling. Mardrömmarna och de svåra minnena från olyckorna och kriget hade kommit tillbaka, enda sättet att hålla de stängen var en ny seglats.

I juli 1988 bar det av för tredje gången. Han följde till stor del routen från den första resan. Seglatsen följde mönstret från första resan med möten med människor och djur, fin och hård segling, och olyckor.

Under överseglingen funderade Kurt på sitt liv, allt som hänt honom, med- och motgångar. Resultatet blev positivt, han kände sig nöjd med livet. Krigsminnena var dock inget som försvann, men seglingen höll honom sys-selsatt så han inte tänkte på den tiden. Och fördelen med erfarenheterna från kriget gjorde att Kurt aldrig var rädd när han seglade, inget kunde jämföras med den skräck och ångest han känt då. Han hade gjort upp med sig själv om detta, han ansåg att man måste vara beredd att dö ensam på havet utan rädsla, annars har man inte där att göra. Han var disciplinerad och hade ett dagsschema han följde. Det var viktigt med rutiner av flera skäl, man fick inte slöa till, det var viktigt att hålla både båten och sig själv i trim. Det gällde också mentalt då man var ensam och lätt kunde få underliga tankar.

Resan fortsatte från Västindien via Panamakanalen till Söderhavet. På vägen var det möten med både trevliga och mindre trevliga människor. Han var utsatt för rån-försök men hade vid det tillfället sin luftpistol med sig, så han klarade sig den gången. En bit utanför Galapagosöarna fick han närbildkontakt med en val som slog med stjärten så en svallvåg bildades som nästan välte båten varvid Kurt bröt armen. Först efter 34 dygn nådde han Nuku Hiva där han fick hjälp.

Han firade sin 60-årsdag på Tahiti, han blev bland annat bjuden på en flygtur. Överallt blev han god vän med lokalbefolkningen, tog del i deras liv, var med på bröllop och fester.

Mycket hände på resan. I Australien fick han stryk av en emu. En annan gång stod han på grund med kölen rakt ner i sanden, han höll också på att bli påkörd av en tankbåt, motorn gick sönder. När han skulle passera Godahoppsudden fick han vända två gånger, i tredje försöket gick det i hård kuling. Via Västindien igen, Azorerna och

Engelska kanalen kom han till slut hem igen till Råå. Det blev annat än när han avseglade obemärkt; LB-båtarna gjorde extrasvingar, han möttes upp av en mängd segel- och motorbåtar, sirener och vimplor, tidningar och fotografer, man räknade till ungefär 10 000 personer som hälsade honom välkommen i Råå hamn. På frågan om han inte längtat hem svarade han: "Aldrig, jag längtar ut igen!"

Kurts hem var nu båten. Han hade hittat sin livsform. Ett år senare startade hans andra och tuffaste världsomsegling, inspirerad av en annan ensamseglare, Naomi James från Nya Zeeland. Hon var den första kvinnan som seglade jorden runt via Kap Horn och bräckte alla tidsrekord, nästan utan någon erfarenhet alls. Kurt hade också läst att man inte kunde kalla sig en riktig världsomseglare om man inte rundat de fem kapen: Kap Horn, ett var i Australien, Tasmanien och Nya Zeeland samt Godahoppsudden. Så i juli -84 bar det av.

Denna gång var det extra viktigt med förberedelserna då Kurt skulle segla i världens stormigaste och farligaste farvatten. Han hade också lärt sig meditera och träna sig i positivt tänkande. Radio Malmöhus hade också kontaktat honom och gett honom en bandspele, han skulle spela in band om sin resa. Dessa band skickades till Sverige och blev till radioprogram så hela södra Sverige kunde följa med den dramatiska seglatsen. Och så klistrade han fast de berömda bokstävorna "Råå-Kap Horn-Råå" på båten.

Den 14 juli bar det iväg till "the roaring forties". Mycket går att säga om denna färd men utrymmet tillåter inte det. Stiltje, stormar, hajmöte, problem med utrustningen, läckage, allt genomvått, skador, kyla, båten doppade masten (knock down), biten av en albatross, tappade riggen.

Världens **minsta** djur

Chris Bergström

Lyssna på artikeln här

Än så länge finns det rätt många djur på jorden, även om människan gör sitt bästa för att de ska bli färre. Av de arter som finns kvar så finns det en enorm variation, och det finns ju ofta både stora och små djur inom varje art. I denna artikel fokuserar vi på de minsta, och det är fullvuxna djur det handlar om, ungar är ju som bekant små. Här kommer ett axplock av världens minsta djur.

Kameleonten "Brookesia Micra"

Detta djur får plats på din fingertopp. Det är världens minsta reptil och lever på Madagaskar och är mindre än 2,5 cm. Den kan som andra kameleonter byta färg efter sin livsmiljö vilket gör den näst intill osynlig. Det behövs för att gömma sig från rovdjur.

Bikolibri

Kolibrin är ju en liten fågel från början, men den här nya arten från Kuba väger mindre än två gram och slår flera rekord inom släktet. Den når bara upp till 5 cm i längd och vingarna slår 80 gånger i sekunden. Den lägger också världens minsta ägg som är mindre än en lens! Förutom det har den också högst kroppstemperatur inom släktet, och minst antal fjädrar! Den är lätt att förväxla med en insekt.

Grodan "Paedrophryne Amauensis"

Detta är världens minsta ryggradsdjur och är lika litet som ett riskorn! Den upptäcktes av forskare på Papua Nya Guinea 2009, och blir som fullvuxen omkring 7 millimeter lång. Den kan hoppa hela 30 gånger sin egen längd. Det lilla djuret tillbringar hela sitt liv i fuktiga lövtäcken.

Dvärgsilkesapa

Dvärgsilkesapan tillhör familjen kloapor och räknas till en av världens minsta primater. Apan förekommer runt Amazonfloden i Brasilien, Colombia, Peru, Ecuador och Bolivia. Kroppen hos dvärgsilkesapan brukar vara mellan 11 till 15 cm lång och vikten ligger runt ynka 100-150 gram.

Pygmégerbil (Jaculus jaculus)

Dipodinerna (Dipodinae) som bor i norra Afrika och Asien är en underfamilj av gnagare. Pygmégerbilen är mycket nyfiken och lekfull och jämförs ofta med kängurur för sitt sätt att röra sig genom hopp. Gerbilen mäter cirka 8 centimeter från huvudet till svansen, något längre än hos andra gnagare. En av de minsta arterna som ingår i denna familj är den egyptiska gerbilen (Jaculus jaculus).

Bilder: Creative commons

Rostfläckig katt

Denna lilla katt är ca 35 cm lång utan svans, men den kan bli större. Medellängden på en vanlig katt är 46 cm. Den kan väga 1-2 kg. Det är inte bara längden och vikten, utan även utseendet som gör den till en av de minsta katterna, den både ser ut och låter som en kattunge. Dock saknar den inte vare sig jakttegenskaper eller mod, det är en tuff miljö den ska överleva i.

Minsta hunden

Världens minsta hund kallas Milly och är en tik av rasen chihuahua. Miracle Milly som hunden heter bor i Florida och vägde mindre än 28 g vid födseln 2011. Då fick Milly plats i en tesked och var tvungen att matas med hjälp av en pipett. Ett år senare vägde hon cirka 567 g. Den 21 februari 2013 mätte Milly bara 9,65 cm på höjden enligt Guinness World Records. (Chihuahua men inte Milly på bild)

Falabella

Falabella är världens minsta hästras och härstammar från Argentina. Högsta tillåtna mankhöjd på rasen är 78 cm. Rasen avlades fram genom att korsa små engelska fullblod med shetlandspionyer och criollohästar. De kan bli 40-50 år gamla. Det är ingen ponny då den är byggd som stora hästar. Det går inte att rida på Falabellan, den används främst som sällskapsdjur.

Trynfladdermus

Trynfladdermusen är världens minsta fladdermusart, och den räknas som världens minsta däggdjursart tillsammans med flimmernäbbmusen. Den upptäcktes 1973 och har en kroppslängd på cirka 3 cm och en kroppsvikt på runt två gram. Arten finns bara i sydvästra Thailand och i Burma där den häckar i ett 30-tal grottor. Den är allvarligt hotad av skogsavverkning och IUCN har listat fladdermusen som svårt sårbar. Den totala populationen beräknas i dagsläget vara mindre än 10 000.

Flimmernäbbmus

Som nämnts tidigare så räknas flimmernäbbmusen tillsammans med trynfladdermusen till de minsta däggdjursarterna i världen. Arten lever kring Medelhavet, sydöstra Asien och delar av Afrika. När det lilla näbbdjuret är fullvuxet är den ca 35 mm lång, med en 25-30 mm lång svans och den väger två gram. Hjärtat slår 1300 gånger per minut och på den minuten andas den 300 gånger. Den kan bli upp till 2,5 år gammal.

Dvärgkanin

Den blir inte större än en människas fot, ca 25 cm, och väger bara ca 1/2 kilo. Den finns bara i USA och är väldigt sällsynt. Kaninen blir 2-5 år och lever i högt gräs och snår nära bohålan. Favoritmaten är malört.

Källa: animalsaroundtheglobe.com

En berättelse om mina fåglar, Kim och Robin

Michael Jensen

Lyssna på artikeln här

Det här är en berättelse om mitt fågelintresse, hur jag fick mitt intresse, samt vad det ledde till; mina fåglar, Kim och Robin.

När jag kom till världen hade mina föräldrar en hund, en berner sennen som hette Honey. På grund av det fick jag ett intresse för hundar och husdjur överlag. Honey gick så småningom bort, och som vilket barn som helst tjatade jag på mina föräldrar om att vi skulle införskaffa ett nytt husdjur. Det blev ingen ny hund utan något jag inte räknat med, dock flera år senare.

När jag gick i högstadiet inträffade något jag inte kunde ha förberett mig för... En dag när jag kom hem ifrån skolan satt mina föräldrar vid köksbordet och pratade med, av alla ting, en fågel, en undulat. Jag frågade mina föräldrar vad som försiggick och de berättade att vi fått fågeln som hette Nicke av våra grannar. De hade haft Nicke ett tag men hade helt plötsligt frågat min far om vi ville ta hand om Nicke. Min far sa till vår granne att han behövde tänka på det, men det räckte med två sekunder, sen sa han till grannen "vi tar honom."

Så på grund av den händelsen tog vi nu hand om Nicke. Det var roliga och trevliga år med Nicke. Han var tam sen innan och därför blev han en del av familjen rätt så fort. En dag upptäckte vi att Nicke inte mådde så bra. Vi såg på honom att han inte hade långt kvar att leva och bestämde därför oss för att avliva honom innan det blev värre. Det var så mitt fågelintresse började, roliga och varma år med undulaten Nicke.

Så småningom blev det dags för mig att flytta hem-

ifrån. När flytten var klar var det dock något som fattades. Jag hade inte direkt någon anledning att gå upp på morgonen, inget som motiverade mig till att göra något. Så jag och mina föräldrar kom överens om att jag behövde något som hjälpte mig med detta. Vi tänkte att ett husdjur hade passat bra i så fall. En hund dock var för mycket ansvar, jag var inte glad för katter, men fåglar däremot var inte lika mycket ansvar som en hund, samt att jag hade erfarenhet av just de djuren. Så fåglar fick det bli.

Eftersom vi redan hade allt som krävdes för en fågel var det bara inköp av fågeln och mat som behövdes. Vi åkte till en djurbutik och införskaffade inte bara en utan två undulater. Den ena var en himmelsblå fågel med gult huvud, en hane som fick heta Kim, den andre var en grön (turkos i början) hona med gult huvud som fick heta Robin.

Anledningen till de lite generiska namnen var för att på undulater kan man inte se vilket kön de har när de är yngre, så för att vara på säkra sidan fick det bli könsneutrala namn.

Det gick bra med Kim och Robin i början. De kvittrade, var glada och interagerade med varandra på bra och icke våldsamt sätt. Allt var frid och fröjd.

Rätt så snart skulle jag flytta till en annan lägenhet. Såklart fick de följa med. Det var lite svårt för dem i början men de vande sig efter ett tag.

Det berodde på att Kim och Robin var väldigt skygga med att vara utanför buren. De kände sig väldigt trygga i sitt hem, ville sällan lämna buren.

För mig kändes det som att Kim och Robin åt för lite, men hos veterinären fick jag tvärtom reda på att i alla fall Robin åt alldeles för mycket. Kim däremot var hur hälsosam som helst och mådde endast bra.

Till sist kom tyvärr Robins problem ifatt henne. Då specialistveterinärer kostade för mycket för mig, just då i alla fall, och att jag tänkte att de skulle säga samma sak som veterinären jag var hos först, bestämde jag mig för att avliva henne. Robin blev fyra och ett halvt år gammal.

Kim var nu ensam men visade inga tecken på nedsatt humör, han lekte som vanligt. På grund av händelsen med Robin bestämde jag mig för aldrig mer låta pengar styra över vården för Kim. Faktum är att jag än i dag ångrar att jag inte tog Robin till en specialist. Men det var redan gjort och jag får helt enkelt leva med det beslutet och ta lärdom av det.

Kim hade under en kort tid efter att Robin försvann börjat bli brun om sin näsa. Jag bestämde mig för att ta Kim till en specialistveterinär. Kim hade fått en tumör på sina testiklar. Inget livshotande, men om man inte agerade kunde det bli värre. Under de följande fyra åren fick Kim behandling mot tumören. Han hade det väldigt bra trots omständigheterna och tog inte vid sig av tumören.

Men, som alltid, kom problemen ifatt till sist, han hade slutat svara på behandlingen. samt fått svårt

att andas och hade ont. Kim blev 8 år gammal, en hög ålder för en undulat i Sverige eftersom de oftast blir max 5 år.

Nu var jag ensam i min lägenhet igen för första gången på åtta år. Men jag ville ändå pröva att inte ha husdjur ett tag, att vara lite fri från ansvar. Idag har jag en ny fågel. En nymfkakadua. Hon heter Silver och jag ska göra allt jag kan för att hon ska få ett roligt, trevligt och hälsosamt liv.

Husdjur är underbara enligt mig. De motiverar en, är sällskap och tillgivna. Det är en skön känsla att man gör skillnad för någon, även om det är ett djur och inte människa.

Man ska såklart aldrig skaffa husdjur endast för sin egen skull. Man ska också göra det för djurets skull. Man ska vara säker på att djuret kommer att få ett bra och friskt liv, annars ska man inte skaffa djur.

Råå fiske- och sjöfartsmuseum

Då det ena vanligtvis brukar leda till det andra blev det omöjligt att inte ha med en artikel om Råå fiske- och sjöfartsmuseum i detta nummer. Skriver man om Kurt Björklund är det ett måste att berätta om museet med av många skäl. Så detta blir den tredje artikeln i detta nummer med Råå-tema. Vi träffade Hans-Ingvar Green, ordförande i museiföreningen och hans fru Mona som är guide på museet för att prata om hur museet kom till, hur det utvecklats, och hur framtiden ser ut.

Hans-Ingvar och Mona Green

Hur föddes idén till ett fiske- och sjöfartsmuseum?

Mona: I början av 1930-talet kom det hit en ny präst som hette Arvid Kjellberg. Han hade tidigare varit på Österlen och sett hur man samlade in saker från förr i tiden. Han insåg att man borde göra detsamma här, framför allt för att dokumentera den period då Råå var Sveriges största fiskeläge, vilket var mellan ca 1880 fram till första världskriget. Så Arvid var drivkraften i det hela.

När en hel del föremål samlats in så insåg man att någon måste ju äga sakerna, så 1936 bildades Råå museiförening.

Hur har ni fått tag på alla föremål i era samlingar? Kommer det nya då och då och tas andra bort?

Mona: Från 30-talet började man samla in gamla saker och redskap innan det skulle slängas. Man gick runt i husen och bad folk att skänka till den blivande museiföreningen. Sen har det ökat hela tiden, man har fått mer och mer.

Hans-Ingvar: Även idag kommer det hit föremål. Tyvärr har vi inga förrådsutrymmen i museet, så vi kan bara lägga undan det som är riktigt intressant. Ibland kan museet sälja ett inlämnat föremål, men då är det givetvis godkänt av den som har skänkt föremålet. Vi måste ju få ihop vår ekonomi också. Det kommer saker hela tiden, ofta från dödsbon. Vi är intresserade av allt som har anknytning till Råå och havet.

Vilket är det äldsta föremålet som ni har i er ägo?

Hans-Ingvar: Svårt att säga, det finns ju inget från medeltiden. Jag gissar att det äldsta är från slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Det är material man fiskade med förr i tiden. Bland annat har vi en stensax som man använde förr i tiden när man flyttade sten som låg på havets botten. Vi har byggt upp en fiskehörna här med gamla garn och verktyg.

Har ni något favoritföremål?

Mona: Det är jättesvårt att välja ett. Jag tror att jag väljer ut vår Öresundsmodell som visar hur sundet ser ut om man tar bort allt vatten. Den visar var det är djupt och grunt, och namnen på alla bankar som de gamla fiskarna kallade dem. I princip alla vrak som finns i sundet är utmärkta. Den stannar många vid och tycker den är jätteintressant.

Hans-Ingvar: Det föremål som har gett museet mest är ju Kurt Björklunds båt Golden Lady. Det kommer fortfarande folk från när och fjärran för att titta på den, tyskar, engelsmän, danskar, finnar. Annars är det att vi har byggt upp en ny simulator, både för yngre och äldre, där du kan köra båt i sundet som på riktigt. Nä, jag har många favoriter.

Har ni alltid hållit till i era nuvarande lokaler? Har de byggts till?

Mona: Det här museet är privatägt, det är museiföreningen som äger det, både huset och inventarierna. När man efter ett tag hade samlat in en hel del föremål så måste man ju visa dem, och då hyrde man in sig i ett hus precis här bredvid, det som idag är scouthuset. Det var det första huset. Sen blev det för litet, och då hade man så god ekonomi att man köpte huset som ligger med gaveln mitt emot Råå Södra skola. Där flyttade museet in, och hela bottenvåningen inreddes som en museilokal. Den goda ekonomin berodde på att det fanns flera rederier på Råå, vi är nu inne på 40-talet, flera redarfamiljer och kaptener som donerade de pengar som behövdes.

Fredrik Bernhoff

Carl Ingelsson

Bilder: DV Media

Till vänster hörnan med gamla redskap och annat kopplat till fisket på Råå.

Lyssna på artikeln här

Se kompletterande material

Lyssna på hela intervjun här

Även detta hus blev för litet, och då började man kasta blickar på det här huset som då såg helt annorlunda ut. Det var ett platt hus som kallades "Pepp-huset" och hade stått tomt i några år, det hade varit en minkfoder-fabrik. Man sålde det gamla huset, köpte detta och inredde det med "stua" och kök", precis som en fiskarfamilj kunde bo i början av 1900-talet, kaptenskajuta mm. Det invigdes 1980.

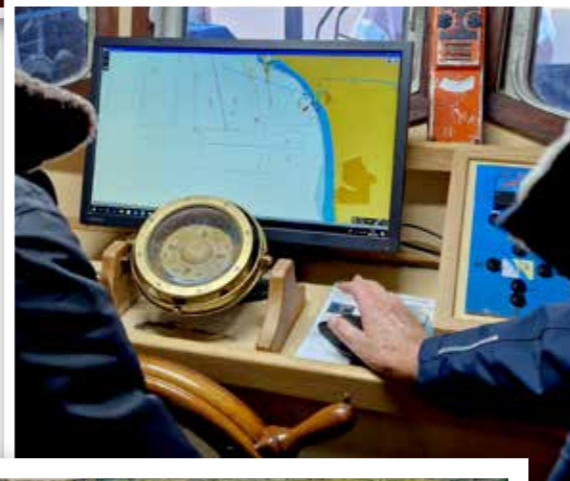
Nästa utbyggnad kom när Kurt Björklund ville skänka sin båt Golden Lady till Råå museum med villkoret att den skulle stå inomhus. Det var ett tufft besked för styrelsen, men man tog tacksamt emot gåvan och samlade ihop så mycket pengar som behövdes för att bygga båthallen samtidigt som man lyfte taket på museet och fick mer utställningsyta. Detta blev klart 1997.

På andra sidan ån fanns Bröderna Linds motorverkstad. De sju bröderna hade varit otroligt duktiga motorreparatörer, de hade reparerat motorer längs hela sydsveriges kust. När de sista slutat arbeta fanns det massor av gamla verktyg och tändkulemotorer mm. Styrelsen ansåg att det här var något att bevara. Då byggdes motorhallen, och det var klart 2004. Så idag finns det ungefär 750 kvadratmeter utställningsyta på Råå museum.

Hans-Ingvar: 2005 fick vi en gåva av en släkting till en gammal segelmakare. Han undrade om vi hade något projekt. Vi hade tänkt lägga golv och designa om utställningarna, så Marianne, den dåvarande ordföranden, uppskattade kostnaden till ca 400 000 kronor. Winkvist som mannen hette svarade då "det kan vi ju börja med!" Så tack vare donationen blev det både nytt golv och ny design. Golvet är egentligen ett gymnastikgolv som man gjort notning på så det ser ut som skeppsgolv. Det är fortfarande lika fint. Så en ständig utveckling har det varit.

Ni följer med i tiden, ni har en båtsimulator, ni finns i appen Guide Helsingborg. Hur viktigt är det att följa med i tiden med den tekniska utvecklingen?

Hans-Ingvar: Det är ju viktigt för att locka hit även ungdomar och barn, det ska ju vara roligt att gå på museum. Det ska inte vara bara

för mor och far. Vi har en kajuta härnere för de riktigt små, de kan leka att de kör båt på havet, de kan göra vad som helst, det går inte att fördärva nåt. Där finns rattar och stora spakar som båtarna hade förr i tiden.

Vi tänkte också att vi skulle göra något med navigation som kan vara kul och intressant för de mindre. Här kan de köra båt, man hör motorljud, där är även VHF så det är som att sitta i en riktig båt. Detta kommer att vidareutvecklas efter hand.

Mona: Här är ganska mycket för barnen att göra. Jag har varit lärare, och jag tycker det är jätteviktigt att satsa på barn. Vi har höstlovskul varje år, sen sportlovskul då vi dukar upp ett stort kakfat med en mängd olika grejer barnen kan göra. De kan gå runt och leta efter pirater och skattkistor, hjälpa agenter, göra nyckelringar i makramé och allt vad det nu är. Vi tar också emot många skolelever - lärare kan komma med sina klasser. Barnen är jätteviktiga.

Museet drivs som en ideell förening, hur stort är intresset för att bli medlem? Är det svårt att värva nya medlemmar?

Hans-Ingvar: Medlemmar får vi kontinuerligt, den biten går bra. Men att engagera nya krafter att jobba ideellt och i en styrelse, det är inte så lätt. Ett vanligt arbete idag kräver så mycket av personen att det sällan finns tid till något annat.

Mona: Styrelsen består av 11 personer, totalt är vi 20 personer som jobbar här, och alla är pensionärer. Medlemsantalet i vår museiförening är ju stort, över 1000 medlemmar. Så det är ju jättebra. Men idag vet vi inte hur framtiden ser ut.

Vilka är det vanligaste frågorna ni brukar få från besökare?

Hans-Ingvar: Frånsett Kurt Björklunds båt, som seglare kommer in och frågar efter, så kommer ju en del som har anor från Råå. De undrar om vi vet något om den eller den personen eller släkten. Man letar också efter fakta om skutor och skepp, eller foton. Vi har också mycket arkiverat material om gamla segelskepp och den stora kaptenstiden. Vi har flera som är väldigt duktiga på att leta upp den typen av fakta. Det är en hel del sådana frågor.

Mona: Sen är det ju många som skriver i vår Gästbok, och vi får otroligt mycket positivt beröm.

Vedina från Råå av L. Sjöström

Hur många besökare brukar ni ha under en säsong? Hur har det sett ut genom åren, blir det fler och fler, färre eller håller det sig konstant?

Hans-Ingvar: Det varierar mellan 4000 och upp till över 7000 besökare. Den årliga utställningen drar folk. Vi har ju en hel del evenemang också, t ex Modellbåtsdagen och Råå-dagen då vi kör våra tändkulemotorer. I somras hade vi 2 kvällar där vi körde allsång på stranden här bakom museet, vi hade tur med vädret. Det drog mycket folk.

Mona: Den absolut största arrangemanget är julmarknaden. Det drar enormt mycket folk, det står folk i långa köer när den öppnar, det är jätteroligt.

Hans-Ingvar: Det är samma dag som julslyktningen på Råå, vi öppnar 12 och har folk här fram till 17, och vi har haft över 1000 besökare under de timmarna. Det ger en väldigt god inkomst för museet.

Hur ser framtiden ut?

Hans-Ingvar: Vad som är beslutat i styrelsen är att kommande års utställning kommer att handla om sjöräddningen. Vi har utrustning från tidernas begynnelse här, och sen har vi ju en stor sjöräddningsstation här på Råå. Och båtklubbar gör ju vad de kan med sjöräddning och sjövätt - det är ju också en ideell historia. Så det ska bli kul att visa den biten. Annars jobbar vi väl vidare på allt som vanligt.

Bilder föregående sida uppifrån och ned:

"Stuan" hos en fiskarfamilj omkring sekelskiftet.

Kurt Björklunds båt Golden Lady i båthallen.

Båtsimulatoren.

En av alla de fantastiska modellerna på museet, denna visar Råå år 1800.

Chris Bergström

1940-tal på Fredriksdal

I somras på Fredriksdal fick vi åka tillbaka till 40-talet och med det beredskapstiden, inte bara i Sverige utan i Europa. Fredriksdals stadskvarter förvandlades till ett levande 40-tal under två soliga dagar i augusti med hjälp av historiska aktörer, rollspel, musik och många andra aktiviteter. En stor mängd militärutrustning från de allierade styrkorna visades också upp.

Franska hemliga agenter. Det var en farlig verksamhet, man fick endast vara agent i 6 veckor av säkerhetsskäl. Det var viktigt att smälta in, hade man röd eller grön basker avrättades man på plats. Mannen ovan har det ju lugnt, men kvinnan till höger som ser så ofarlig ut blev stoppad med en pistol i handväskan och förhörd.

Det är inte utan att man tänker på polisen i Allö allö, hemliga armén...

Det fanns sjuksköterskor och ibland (inte alltid) fältläkare och en ambulans. Sjukvårdstältet hade ett skåp innehållande det nödvändiga för små och större krigsskador. Det fanns blodplasma, bandage, salvor och annat som behövdes.

Gör man bilderna svartvita känns de nästan autentiska eller ur en film. På den undre bilden har motståndsrörelsen övermännat och tagit poliser till fånga. Det var trovärdiga scener som spelades upp. På den övre bilden till vänster är det paus mellan uppvisningarna.

Till vänster en polisbil, en Ford 30/31 i originalskick. Ovan en amerikansk jeep som de flesta nog känner igen från film och TV.

Fler fordon från USA:s arme, ovan till vänster en vattenvagn, till vänster ett mobilt kök och ovan en s k Beachmaster, de med ansvar för att det fungerade vid vattenlinjen och till viss del tog hand om skadade.

Chris Bergström

Titel: När jag var osynlig (2016)
E-bok och ljudbok (2016)

Författare: Martin Pistorius

Martin Pistorius; mittenbild i sin rullstol 1992, undre bild idag.

Denna bok som är en självbiografi är faktiskt en sann historia. Den är skriven av Martin Pistorius och handlar om hur han när han var barn blev oförklarligt sjuk och efter många år vägen tillbaka.

När Martin var 12 år 1988 kom han en dag hem från skolan och klagade på att han hade ont i halsen. Han blev sämre och sämre, tappade rösten, slutade äta, sov hela tiden och skydde mänsklig kontakt. Läkarna förstod ingenting, och efter 18 månader var Martin stum, totalförslamad och okontaktbar. Läkarna förklarade för de chockade föräldrarna att Martin drabbats av en okänd degenerativ sjukdom som gradvis bröt ner hans kropp. Hans medvetande ansågs vara på en bebis nivå och antagligen hade han bara några år kvar att leva.

Martin överlevde men tillbringade en stor del av de kommande åren på institutioner och vårdhem. Men när han var omkring 16 år började hans medvetande vakna till liv i den förslamade kroppen, och när han var 19 år så var han fullt medveten. Men ingen trodde att han förstod någonting och behandlades därefter. Först när hans skötare upptäckte att han kunde svara henne genom att röra ögonen kom den långa vändningen.

Boken visar på många saker; att aldrig förlora hoppet, konsekvenserna av att ställa fel diagnos, missförhållanden inom vården, men främst det otroliga i att vara medveten utan någon förstår det.

Numera är Martin gift sedan 2009, har barn, eget företag och tävlar i rullstol.

"När jag var osynlig" är lika mycket en berättelse om tillfrisknande mot alla odds, som en känslösam bok om en ung människa och hans föräldrars kamp för att få ett så värdigt liv som möjligt. Även om boken inte är så tjock tog det lång tid att läsa den för det var mycket att ta in.

Lyssna på artikeln här

Bilder: martinpistorius.com Pixabay

"Is it just me or is it getting crazier out there?"

"Är det bara jag, eller blir det galnare där ute?"

Filmen det handlar om är "Jokern" med Joaquin Phoenix i huvudrollen. Och ja, det är verkligen galet där ute. Arthur är inte ensam om att tycka det. Hans försök till att skratta och se mening i vardagen suddas sakta ut och en annan gestalt kliver fram ur dimman.

Lyssna på artikeln här

Pernilla Gormélius

Det konstiga är, att jag trodde aldrig jag skulle heja på "the bad guy" men jag frågar fortfarande mig själv, var han verkligen stora skurken här? Om hans miljö hade varit annorlunda, hade han kanske inte blivit så hård?

Det finns några andra kända filmer med mental ohälsa i fokus som är nämnvärda, en är Fight club från 1999 med Brad Pitt och Edward Norton, som visar på hur ett twistat samhälle kan förstöra människor. En annan är Gökboet från 1975 med Jack Nicholson som själv spelat Jokern i filmen "Batman" från år 1989. (Lite kuriosas är att Jack hade varnat Heath Ledger för att ta sig an rollen som den nya Jokern i "The dark knight", och tyvärr var varningen befogad. 2008 gick en 28-årig Heath Ledger bort efter att ha spelat rollen som Jokern).

Filmen handlar om Arthur Fleck, en ensam man som bor med sin mamma, hon kallar honom "Happy". Han jobbar som clown, fast han drömmer om att slå igenom som en stand-up komiker. Arthur kämpar med sin mentala hälsa, men världen är grym mot honom och när han får han får sparken förändras allt.

Handlingen är oväntad och det är spännande att se hur filmen tar oväntade vändningar. Man är ivrig att få veta om Arthur äntligen får något roligt att skratta åt.

Filmen lyckas ge många budskap. Ett av de viktigaste är att inget är helt svart eller vitt. Vare sig du gått i huvudrollsinnehavaren Arthurs skor eller sitter i samma stol som socialarbetaren som inte hade medel nog att hjälpa honom, så behöver alla stöd ibland, och det kan inte understrykas nog. Filmen är vackert gjord, väl genomtänkt och skrämmande sorglig. Musiken är också väldigt känslöfylld och förstärker handlingen. Därför tror jag att många älskade filmen, den är ett fängslande pussel som man sent kommer att glömma. Joaquin Phoenix fick ju en Oscar för bästa manliga huvudroll.

Filmen har också en unik look då filmregissören Todd Philips bestämde sig för att den skulle utspela sig runt 1981, det gav en varm nostalgisk känsla som jag gillar. Todd Philips har sina rötter i komedifilmer som Road trip, Old School och War dogs, och har jobbat med skådespelare som Bradley Cooper, Robert Downey Jr och Will Ferrell m fl.

Något som sällan gjorts i filmer tidigare är ju just att skurken (i detta fall Jokern) visar sig ha goda och mänskliga sidor. Du får en sorts empati för skurken, ett ljus kämpar mot mörkret och vi får se vad som fanns bakom masken när ljuset slocknar.

Joker påminde mig om att se mer med sitt hjärta, än sina ögon. Du vet aldrig hur viktig din roll är i någon annans liv. Som Arthur sa i filmen, "Nobody thinks what it's like to be the other guy". Ingen sätter sig in i den andres situation längre.

Samhället/Världen kan vara rätt så dömande när det kommer till mental ohälsa, och Jokern är ett prima exempel på hur det ser ut idag. För så länge människor kämpar ensamma i mörkret, ser inte framtiden ljus ut direkt för någon av oss. Ingen vill ha ett liv som Arthur, men tyvärr finns det många som hamnar i hans skor.

Filmen lämnar en väldigt berörd, och jag tycker inte att något saknas. Ska jag säga något skulle jag gärna velat veta mer om Arthurs mamma Penny, hur hennes historia såg ut. Men det finns ju förstås en gräns för hur mycket man kan få med i en film. I framtiden hoppas jag att fler människor släpper sin mask, så vi kan lära oss om varandra i stället för att "put on a happy face".

Utsnitt från bild av Brecht Bug

ensam är stark
Stark
 dominant
Modig
 Beskyddande
 teknikkunnig
 cool
 känslokall
 gilla tjejer
 muskulös
 lugn
 tuff
 Skyddande
 inte visa känslor
 Ego
 Orädd
 Självsäker
 Stöddig
 Kontroll
 vältränad
 Arrogant
 stor och stark
 inte gråta
Macho
 Stolt
 sexuellt aktiv
Muskler
 Sportig
 Bestämmande
 Biffig
 okänslig
Stor
 Snygg
 Stryka
 Lång
 Självgod
 posörer
 Pratar om sig själv
 Självcentrerad
 noll feminima egenskaper
 fysisk stor
Sportinresserad
 obrydd image
 respektlös
 Svartsjuk
 Skryter

Mikael Nilsson

Lyssna på artikeln här

Se videon av Mikael

Bild: Mikael Nilsson

Ovanliga djur...

Christian Ulf

Machokulturen är ett ämne jag tycker måste lyftas fram och pratas om! En machokultur uppstår när killars och mäns beteende påverkas av en uppsättning så kallade machonormer. Det är förväntningar män har på sig för att passa in. Det är ett jättestort problem i samhället som påverkar oss ALLA! Den ökar risken för våldsbrott, sexualbrott, psykisk ohälsa och självmord! Två tredjedelar av alla killar som tar sitt liv gör det på grund av machokulturen! Man som kille förväntas:

- Att hela tiden behöva anstränga sig för att visa sig tuff och stark!
- Man får absolut inte visa sig sårbar och gråta!
- Du ska vara muskulös

Det var en torsdag som jag skulle till teatern och öva. Innan vi repade så brukade jag sticka in om en spelbutik och köpa dricka. Just denna torsdagen så kom det in två maskerade män med pistol. Den ena hotade oss kunder med pistol medan den andra hotade ägaren med pistol samtidigt som han tog pengar och cigarettpaket som han stoppade i sin väska. Konstigt nog så var jag helt nollställd just när det hände. Chocken kom inte förrän dagen efter.

Hur som helst... dagen efter på fredagen kom jag till skolan och berättade vad som hade hänt. Då sa bara läraren till mig: "Det är väl inte så illa! Sluta och sitt där och böla och ryck upp dig!" Det är bara en av gångerna som jag varit med om machokulturen.

Våga vara dig själv och skit i alla normer som förväntas av en! Detta gäller även tjejernas skönhetsideal. Jag försökte att vara "normal" men tyckte det var så tråkigt så jag bestämde mig för att vara mig själv istället!

Visar du ofta ilska när du egentligen är ledsen? Fundera gärna på varför. Det är okej – och nyttigt – att visa sig sårbar och gråta. Det är vanligt att killar och män tycker det är svårt att prata om känslor och relationer. Det är alldeles för vanligt att vi män inte vågar berätta för varandra när vi mår dåligt och väldigt få söker hjälp.

Att inte må bra och be om hjälp är inte tecken på "svaghet", det är styrka! Att ta ansvar för sitt mående är aldrig något att skämmas för. Kom ihåg! Du gråter inte för att du är svag! Du gråter för att du har varit för stark för länge!

SKÖLDPADDA

VALKOMPASS

ISBJÖRN

IGELKOTTE

HACK-SPETT

SKALBAGGE

BÄLTDJUR

Hit kan du vända dig till om du behöver hjälp!

Mind – Självmordslinjen
<https://mind.se/>

Nationella hjälplinjen
 0771-220060 alla dagar 13-22

Jourhavande medmänniska
 08-7021680 alla dagar 21-06
<https://www.jourhavande-medmanna.se/>

BRIS vuxentelefon
 0771-505050 måndag till fredag 9-12

BRIS barnens hjälptelefon
 116 111
<https://www.bris.se>

Svenska kyrkan
 Svenska kyrkan Alla dagar mellan 21-06. Ring 112 för att bli kopplad.

Lyssna på artikeln här

Tänkvärt om politik

Politik är ett arbete som kräver speciellt rena människor, därför att det är speciellt lätt att smutsa ner sig moraliskt. Det är så lätt att en mindre vaken ande över huvud taget inte behöver märka det.

Václav Havel

Politik är strävan att göra sin egen fördel till allas intresse.

Rudolf Rofls

Det skulle innebära en genomgripande politisk reform om det sunna förnuftet kunde breda ut sig lika snabbt som enfalden.

Winston Churchill

